

BRIEF REPORT

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

Ασπασία Προύντζου

Νοσηλεύτρια MSc, Νευρολογική και Ψυχιατρική Κλινική του ΕΚΠΑ, "Αιγινήτειο" Νοσοκομείο, Αθήνα

Υπεύθυνος Αλληλογραφίας: Ασπασία Προύντζου

e-mail: prountzouaspa@hotmail.com

In English

Workplace Hazards for Nurses

Aspasia Prountzou

Nurse, MSc, Neurology and Psychiatry of the National and Kapodistrian University of Athens "Eginitio Hospital", Athens, Greece

Corresponding author: Aspasia Prountzou, e-mail: prountzouaspa@hotmail.com

Key-words: Workplace Hazards, nurses

DOI: [10.5281/zenodo.13208532](https://doi.org/10.5281/zenodo.13208532)

Cite as: Prountzou, A. (2023). Workplace Hazards for Nurses. *Perioperating Nursing (GORNA)*, 12(4), 417–420. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13208532>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία στο χώρο της υγείας είναι περίπλοκη τόσο από πλευράς οργάνωσης όσο και από πλευράς λειτουργίας. Παρουσιάζει πλήθος κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.¹ Το επάγγελμα της νοσηλευτικής ασχολείται με την υγεία και τη ζωή των ασθενών και γενικότερα της κοινωνίας, απαιτώντας ισχυρή δέσμευση προς αυτό. Οι νοσηλευτές, κατά την επιτέλεση των καθηκόντων τους, αντιμετωπίζουν διάφορους εργασιακούς κινδύνους, που είναι επιζήμιοι για την υγεία τους και την ποιότητα της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας.² Οι νοσηλευτές παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά τραυματισμών και ασθενειών κατά την εργασία

(104,2 περιπτώσεις ανά 10.000 εργαζόμενους) συγκριτικά με το ποσοστό για όλα τα επαγγέλματα (91,7 περιπτώσεις ανά 10.000 εργαζόμενους).³

Οι επικρατέστεροι επαγγελματικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι νοσηλευτές είναι οι εξής : α) φυσικοί που οφείλονται στη φύση της εργασίας, όπως πτώσεις, τραυματισμοί, ανεπαρκείς περίοδοι ανάπαυσης, θόρυβος, ακτινοβολίες, β) χημικοί που προκύπτουν από έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες, γ) βιολογικοί που οφείλονται σε μεταδιδόμενα νοσήματα, βακτήρια, ιούς και δ) ψυχοκοινωνικοί που προκύπτουν από το ίδιο το εργασιακό περιβάλλον, όπως ψυχική επιβάρυνση και βίαιη συμπεριφορά από τους ασθενείς.^{2,3}

Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας

(2016), οι πλέον συχνοί κίνδυνοι που παρατηρούνται σε κλινικά περιβάλλοντα περιλαμβάνουν επαφή με αίμα, πτώση, τρύπημα βελόνας, λοιμώξεις και ψυχοκοινωνικούς παράγοντες. Τα κυριότερα αίτια αυτών των κινδύνων περιλαμβάνουν την έλλειψη πρόσβασης σε προστατευτικό εξοπλισμό, τη συμπεριφορά του προσωπικού, την ανεπάρκεια εργαλείων και την τάση για εργασία υψηλής ταχύτητας.²

Τα συνηθέστερα παραδείγματα βιολογικών και χημικών κινδύνων περιλαμβάνουν τη χορήγηση φαρμάκων (π.χ. αντινεοπλασματικά φάρμακα), τις διαδικασίες (π.χ. τραυματισμό από βελόνες ή ακτινοβολία από ακτινογραφία) ή μεταδοτικές ασθένειες (π.χ. COVID-19). Οι διαδερμικοί τραυματισμοί από αιχμηρά αντικείμενα, συμπεριλαμβανομένων των τραυματισμών από βελόνα, αποτελούν επαγγελματικό κίνδυνο για τους νοσηλευτές, παγκοσμίως.^{4,6} Ο πιο συχνότερος τύπος τραυματισμού από βελόνα προκύπτει από τη χρήση συρίγγων μίας χρήσης, όπου περίπου το 20% αποδίδεται σε σύριγγες ινσουλίνης. Επιπλέον, ο υψηλός επιπολασμός του διαβήτη τύπου 2, που απαιτεί υποδόρια χορήγηση ινσουλίνης αυξάνει αυτόν τον κίνδυνο.⁵ Οι τραυματισμοί από τη βελόνα έχουν ανθρώπινο κόστος, συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης σε παθογόνα που μεταδίδονται με το αίμα, του επακόλουθου φόβου χρήσης βελόνας, του άγχους και της αναστάτωσης στο χώρο εργασίας. Επιπλέον, το έμμεσο και άμεσο κόστος για το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης ενός τραυματισμού από βελόνα είναι ανησυχητικό καθώς κυμαίνεται από 650 έως 750 δολάρια στις ΗΠΑ.^{5,7}

Αναφορικά με τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους, το στρες που βιώνουν οι νοσηλευτές

στην εργασία επηρεάζει αρνητικά την ψυχική τους υγεία.⁸ Συνακόλουθα, το ψυχικό στρες με τη μορφή άγχους και κατάθλιψης συσχετίζεται με κοινωνική απομόνωση και κατά επέκταση χαμηλή ποιότητα ζωής.⁹ Σε μια μετα-ανάλυση, οι Zhang και συν.,¹⁰ έδειξαν ότι, στη νοσηλευτική, η επίπτωση της κόπωσης και της συναισθηματικής εξάντλησης είναι υψηλή. Οι Watts και συν.,¹¹ έδειξαν συσχετίσεις μεταξύ της οργανωσιακής κουλτούρας, της αντίληψης του εργασιακού περιβάλλοντος και της προσωπικής ευημερίας των νοσηλευτών.

Επιπλέον, έχει αυξηθεί η βία προς τους νοσηλευτές. Για παράδειγμα, μελέτη που εκπονήθηκε από τους Cheung και συν.,¹² στο Χονγκ Κονγκ με δείγμα 850 νοσηλευτές έδειξε ότι, το 44,6% είχε βιώσει βία στο χώρο εργασίας κατά το προηγούμενο έτος. Οι άντρες νοσηλευτές ανέφεραν περισσότερη βία στο χώρο εργασίας ενώ οι πιο κοινές μορφές βίας ήταν η λεκτική κακοποίηση/εκφοβισμός (39,2%), η σωματική επίθεση (22,7%) και η σεξουαλική παρενόχληση (1,1%). Οι συχνότεροι δράστες ήταν οι ασθενείς (36,6%) και οι συγγενείς τους (17,5%) και ακολουθούσαν οι συνάδελφοι (7,7%) και οι επόπτες (6,3%). Η κλινική θέση, η εργασία σε κυλιόμενο ωράριο, η ικανοποίηση από την εργασία, οι ενοχλήσεις από συναδέλφους, και τα συμπτώματα άγχους συσχετίστηκαν με τη βία στο χώρο εργασίας για νοσηλευτές.

Οι συνέπειες της βίας σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να είναι βαθιές, επηρεάζοντας τόσο τα θύματα όσο και την ποιότητα της παρεχόμενης περίθαλψης των ασθενών. Το αγχωτικό και ταραχώδες κλινικό περιβάλλον, λόγω του υψηλού φόρτου εργασίας,

της φύσης της περίθαλψης, του μεγάλου αριθμού των ασθενών και των πολλών ωρών εργασίας, αυξάνει τον κίνδυνο έκθεσης σε επιθετικότητα ή βία από ασθενείς και επισκέπτες.^{12,13}

Η έλλειψη υλικών πόρων και ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού είναι συχνό φαινόμενο, το οποίο αποτελεί έναν από τους κυριότερους έμμεσους επαγγελματικούς κινδύνους. Η έλλειψη πόρων αποτελεί ευθύνη των στελεχών του κάθε νοσηλευτικού φορέα για την παροχή ενός ασφαλούς περιβάλλοντος εργασίας για τους νοσηλευτές. Παράλληλα, ο νοσηλευτής προσωπικού έχει πολύπλευρο ρόλο στη διατήρηση της υγείας του εργαζομένου/νοσηλευτή και στη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων, έχοντας ως απώτερο στόχο την ανάπτυξη «παραγωγικών» νοσηλευτών σε έναν υγιή χώρο εργασίας.²

Οι νοσηλευτές που αναφέρουν αναπηρίες και ασθένειες που σχετίζονται με την εργασία και όσο βιώνουν εξουθένωση και δυσαρέσκεια με το πρόγραμμα εργασίας είναι πιο πιθανό να εγκαταλείψουν το επάγγελμα της νοσηλευτικής.¹⁴

Ο χώρος εργασίας πρέπει να είναι σχεδιασμένος με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εισβολή, η παρενόχληση και το άγχος έναντι των νοσηλευτών. Κάθε οργανισμός υγειονομικής περίθαλψης ή νοσηλευτικός φορέας πρέπει να υλοποιεί προγράμματα εκπαίδευσης για τους νοσηλευτές προκειμένου να διευρύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τους επαγγελματικούς

κινδύνους και τον ρόλο που οι ίδιοι έχουν τόσο στην ελαχιστοποίηση αυτών των κινδύνων όσο και στην άσκηση ασφαλούς νοσηλευτικής φροντίδας. Παρόλα αυτά, οι νοσηλευτές αντιλαμβάνονται διαφορετικούς επαγγελματικούς κινδύνους που επηρεάζουν τα καθήκοντα τους και την ευθύνη στο χώρο εργασίας.²

Παράλληλα και στο χώρο του χειρουργείου χρειάζεται να τηρείται και να εφαρμόζεται η ασφάλεια τόσο των ασθενών όσο και του προσωπικού είτε είναι νοσοκομείο ενηλίκων είτε νοσοκομείο παιδών, ώστε να αποφεύγονται πιθανοί κίνδυνοι.¹⁵⁻¹⁶ Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση παρεμβάσεων, όπως η εκπαίδευση για την προώθηση της ευημερίας του νοσηλευτικού προσωπικού προϋποθέτει ότι, οι ερευνητές, οι κλινικοί ιατροί και οι ηγέτες του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης κατανοούν τους κινδύνους που αποδίδονται στο επάγγελμα των νοσηλευτών. Για να ληφθούν πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο του περιβάλλοντος ή της οργάνωσης της εργασίας στην ανθρώπινη υγεία και την ποιότητα της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας και αντίστροφα είναι απαραίτητο να συλλεχθούν δεδομένα τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το περιβάλλον της υγειονομικής περίθαλψης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Μπιτσιώρη Ζ, Μπαλάσκα Δ, Δημογέροντας Γ. Προαγωγή υγείας και επαγγελματικοί κίνδυνοι στο χώρο εργασίας. *Περιεχειρητική Νοσηλευτική*. 2017;6(1):7-18.

2. Denge T, Rakhudu M. Perceptions of nurses on occupational health hazards and safety practices in Ditsobotla public hospitals in North West province. *Curationis*. 2022;45(1):e1-e9.
3. Rainbow JG, Dudding KM, Bethel C, Norton A, Platt C, Vyas PK, Slobodnik M. Work-Related Health Conditions

- Among American Nurses: A Scoping Review. *SAGE Open Nurs.* 2024;10:23779608241257026.
4. Gourni P, Polikandrioti M, Vasilopoulos G, Mpaltzi E, Gourni M. Occupational Exposure to blood and body fluids of nurses at Emergency department. *Health science Journal.* 2012;6(1):60-68.
  5. Friel BA, Sieradzan R, Jones C, Katz RA, Smith CM, Trenery A, Gee J. Leveraging Partnerships to Reduce Insulin Needlestick Injuries: Nurse-Led System-Wide Quality Improvement Project. *J Nurs Care Qual.* 2022;37(1):14-20.
  6. Motaarefi H, Mahmoudi H, Mohammadi E, Hasanpour-Dehkordi A. Factors Associated with Needlestick Injuries in Health Care Occupations: A Systematic Review. *J Clin Diagn Res.* 2016;10(8):IE01-IE04.
  7. Mannocci A, De Carli G, Di Bari V, Saulle R, Unim B, Niccolotti N, Carbonari L, Puro V, La Torre G. How Much do Needlestick Injuries Cost? A Systematic Review of the Economic Evaluations of Needlestick and Sharps Injuries Among Healthcare Personnel. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2016;37(6):635-646.
  8. Mpaltzi E, Hari-Papaioannou F, Polikandrioti M, Gourni M, Charalampous G. Evaluation of burn out syndrome in nurses of general hospital in Larnaka of Cyprus. *Rostrum of Asclepius.* 2012;11(4): 532-548.(In Greek)
  9. Polikandrioti M. Perceived Social Isolation in Heart Failure. *J Innov Card Rhythm Manag.* 2022;13(6):5041-5047.
  10. Zhang YY, Han WL, Qin W, Yin HX, Zhang CF, Kong C, Wang YL. Extent of compassion satisfaction, compassion fatigue and burnout in nursing: A meta-analysis. *J Nurs Manag.* 2018;26(7):810-819.
  11. Watts J, Robertson N, Winter R, Leeson D. Evaluation of organisational culture and nurse burnout. *Nurs Manag (Harrow).* 2013;20(6):24-29.
  12. Cheung T, Yip PS. Workplace violence towards nurses in Hong Kong: prevalence and correlates. *BMC Public Health.* 2017;17(1):196.
  13. Alobaidan F, Al-Bazroun MI, Al Aman H, Al Jaroudi S, Al Qattan A, Hbiesheh A, Al Nassar H. Emergency Department Violence: A Growing Challenge for Healthcare Workers in Saudi Arabia. *Cureus.* 2024;16(1):e52455.
  14. Mazurenko O, Gupte G, Shan G. Analyzing U.S. nurse turnover: Are nurses leaving their jobs or the profession itself? *Journal of Hospital Administration.* 2015;4(4):48-56.
  15. Koutelekos I. Patient safety. *Perioperative Nursing (GORNA).*2013;1(1):1-2. (in Greek)
  16. Koutelekos I. New Technologies Contributing To Safety In Perioperative Pediatric Nursing Care Today. *Perioperative Nursing (GORNA).*2020; 9(4): 218-220.(in Greek)